Täysistunto

Tiistai 5.4.2016 klo 13.59—18.31

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain 89 ja 108 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 147/2015 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 6/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 6/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.16 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Tämä hallituksen esitys sisältää useita toisiinsa liittymättömiä ehdotuksia, joiden taustalla on muun muassa tarve täydentää osallistumisoikeus- ja ympäristömeludirektiivien täytäntöönpanoa ja tarve panna täytäntöön eräitä EU:n aluskierrätysasetuksen säännöksiä, ja nuo kaikki ovat varsin kannatettavia esityksiä. Mutta sitten ovat puhtaasti kansalliset syyt, joihin voidaan lukea ehdotus tästä pienten, alle 10 hehtaarin turvetuotantoalueiden luvanvaraisuuden siirtymäajan jatkamisesta. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kaikkien alle 10 hehtaarin kokoisten turvetuotantoalueiden luvan hakemisen siirtymäaikaa pidennetään todellakin viiteen vuoteen, ja pienet turvetuotantoalueet säädettiin luvanvaraisiksi viime vaalikaudella niiden aiheuttamien ympäristöhaittojen sääntelemiseksi eli ympäristönsuojelun tason parantamiseksi. Keskisuurille jo käytössä oleville 5—10 hehtaarin soille annettiin luvan hakemiseen vuosi aikaa ja sitä pienemmille kaksi vuotta. Syyskuussa 2015 tämä ensimmäinen siirtymäaika loppui, ja silloin ilmeni, että kaikki turveyrittäjät eivät olleet todellakaan tehneet näitä ympäristölupahakemuksia. On tärkeää muistaa, että pienten turvesoiden luvitukseen siirryttiin, koska isojakin soita oli tapana lohkoa pieniksi tuotantoalueiksi ympäristöluvan välttämiseksi.

Arvoisa herra puhemies! Ympäristönsuojelulakia koskevissa hallituksen esityksissä on vakiintuneesti luvanvaraisuuden muutostilanteessa käytetty yhden tai kahden vuoden siirtymäaikoja. Näin oli myös uutta ympäristönsuojelulakia säädettäessä. Mikäli määräaikaa pidennetään vain pari vuotta uuden ympäristönsuojelulain säätämisen jälkeen, voi helposti käydä niin, että toiminnanharjoittajat jatkavat odottelua ja tilanne on sama viiden vuoden siirtymäajan jälkeen. Kokemukset myös näitten siirtymäaikojen pidentämisestä ovat kielteiset. Esimerkiksi haja-asutusalueiden jätevesisäädöksistä on opittu, että lisäaika johtaa helposti uusiin lisäaikavaatimuksiin ja lopulta jopa koko säädöksen vesitysesityksiin. Etenkin kun kyse on elinkeinonharjoittajista, on perusteetonta palkita pitkällä lisäajalla heitä, jotka ovat jättäneet noudattamatta lain määräyksiä ja kirjauksia ja tämän salin tahto-

tilaa. Tästä asiasta on myös tiedotettu muun muassa ministeriön ja elyjen kautta varsin tehokkaasti, joten uskallan väittää, että tietämättömyydestä miten toimia ei voi olla kyse siinä, että nämä lupaprosessit ja lupa-asiat ovat hoitamatta.

Turvetuotantoalueita koskevan muutoksen valmistelu ei ole myöskään noudattanut hyvää lainvalmistelun tapaa. Se on puhtaasti poliittinen linjaus. Esitystä ei käsitelty ympäristönsuojelulain uudistusta valmistelleissa työryhmissä. Asiasta ei myöskään pyydetty lausuntoja, ja näin ollen ehdotuksen ympäristövaikutuksia ei ole myöskään tämän ajan lisäämisen puolesta arvioitu. Oikea ratkaisu lain noudattamatta jättämiseen ei ole pitkien lisäaikojen myöntäminen vaan riittävä tiedotus ja valvonta.

Ympäristövaliokunnan käsittelyssä jätimme kaikkien valiokunnassa vaikuttavien oppositiopuolueiden yhteisen vastalauseen, joka pitää sisällään siis yhden pykälämuutoksen, ja tämä pykälämuutos pitää sisällään sen, että tämä viiden vuoden siirtymäaika korvataan kahdella vuodella. Me näimme oppositiopuolueiden toimijoina ja vaikuttajina, että tämän kahden vuoden lisäajan tulee riittää, jotta kaikki turvetuottajat saavat toimintansa lain mukaiseksi, ja siihen ei vaadita tätä viiden vuoden siirtymäaikaa.

18.21 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Edustaja Taimela tässä puheenvuorossaan toikin nämä olennaiset asiat tästä esille. Tämä lakiesitys on eräänlainen kaatoluokka, jossa on muutoksia useisiin lakeihin. Useimmat niistä ovat perusteltuja, tarpeellisia, koskevat ennen kaikkea EU-lainsäädännön osallistumisoikeutta koskevien säädöksien voimaansaattamista Suomen lainsäädäntöön ja sitten laivojen turvallisen kierrätyksen, joka on todella paha kansainvälinen ympäristöongelma, saattamista oikealle tolalle.

Mutta erimielisyyttä valiokunnassa on aiheuttanut tämä pienten turvesoiden, pienten turvetuotantoalueiden luvanhakuajan jatkaminen poikkeuksellisen pitkällä ajalla. Edustaja Taimela jo totesi sen, että kun normaalisti tällaisia siirtymäaikoja myönnetään ympäristönsuojeluasioissa, niin yksi tai kaksi vuotta on normaali aika. Tämän totesi myöskin valiokunta mietinnössään. Itse asiassa valiokuntakin hyväksyi tämän pitkin hampain. Valiokunta myös totesi, että "valiokunta edellyttää ympäristöministeriön kiinnittävän huomiota määräajan pidentämisen kohteena olevien pienten turvetuotantoalueiden mahdollisten korkean riskin kohteiden seurantaan". Tämä on ennakkotapauksena erittäin valitettava, että sen jälkeen, kun on jo rapsahtanut määräaika umpeen näiltä 5—10 hehtaarin turvetuotantoalueilta, niin jälkikäteen pidennetään sitä aikaa tosiaan viidellä vuodella. Ja tämän valiokunnan oppositioryhmien allekirjoittaman vastalauseen perusajatus on se, että tässäkin asiassa noudatettaisiin normaalikäytäntöä. Eli ymmärrämme sen, että on pieniä toimijoita, jotka eivät ole ajoissa huomanneet tätä uutta lakia, viime eduskunnassa säädettyä, mutta tyydyttäisiin (Puhemies koputtaa) kahden vuoden lisäaikaan, mikä olisi normaalia ja hyväksyttävää.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.